

Københavns Folkemængde den 1. Februar 1890.

Foreløbig Opgørelse af Folketællingen for København
den 1ste Februar 1890.

Den almindelige Folketælling, der d. 1. Febr. d. A. afholdtes i Danmark, gav ifølge ovennævnte foreløbige Opgørelse for København et Folketal af lidt over 312,000, — deraf c. 144,000 Individuer af Mandkøn, c. 169,000 af Kvindkøn, altsaa for 1000 Mænd ikke mindre end 1170 Kvinder.

Den gennemsnitlige aarlige Tilvæxt udgjorde fra 1870 til 1880 c. 2.6 pCt., fra 1880 til 1885 3.6 pCt., fra 1885 til 1890 c. 2.2 pCt. Men fra 1860—1869 havde den aarlige Tilvæxt-Procent kun været 1.5. De absolute Tilvæxttal var:

1860—6	2615	Personer	gennemsnitlig	aarlig,
1870—79	5356	—	—	—
1880—84	9041	—	—	—
1885—90	6467	—	—	—

I de sidste fem Aar steg Københavns Befolkning saaledes med c. 32,000, i de foregaaende fem Aar med c. 45,000.

Den Nedgang i Tilvæksten, der saaledes fandt Sted i det sidste Femaar i Sammenligning med det nærmest foregaaende, fremgik allerede i Femaarets Løb af Op-

Københavns Folkemængde den 1. Februar 1890.

Foreløbig Opgørelse af Folketællingen for København
den 1ste Februar 1890.

Den almindelige Folketælling, der d. 1. Febr. d. A. afholdtes i Danmark, gav ifølge ovennævnte foreløbige Opgørelse for København et Folketal af lidt over 312,000, — deraf c. 144,000 Individuer af Mandkøn, c. 169,000 af Kvindkøn, altsaa for 1000 Mænd ikke mindre end 1170 Kvinder.

Den gennemsnitlige aarlige Tilvæxt udgjorde fra 1870 til 1880 c. 2.6 pCt., fra 1880 til 1885 3.6 pCt., fra 1885 til 1890 c. 2.2 pCt. Men fra 1860—1869 havde den aarlige Tilvæxt-Procent kun været 1.5. De absolute Tilvæxttal var:

1860—6	2615	Personer	gennemsnitlig	aarlig,
1870—79	5356	—	—	—
1880—84	9041	—	—	—
1885—90	6467	—	—	—

I de sidste fem Aar steg Københavns Befolkning saaledes med c. 32,000, i de foregaaende fem Aar med c. 45,000.

Den Nedgang i Tilvæksten, der saaledes fandt Sted i det sidste Femaar i Sammenligning med det nærmest foregaaende, fremgik allerede i Femaarets Løb af Op-

gørelserne af de aarlige Mandtalslister, og den er gentagne Gange bleven gjort til Genstand for Undersøgelser fra Stadens statistiske Kontors Side. Der er, saaledes som ogsaa tidligere fremhævet her i Tidsskriftet*), intet Overraskende i den. Den skyldes en Aftagen af Indvandringen til København. Indvandringsoverskudet til det egenlige, administrative København (d. v. s. København uden Frederiksberg, Sundbyerne og Utterslev) udgjorde i de fem Aar 1885—89 lidt over 11,000 Personer eller gennemsnitligt aarligt i de fem Aar 2239 Personer. Dette Indvandringsoverskud er ganske vist betydeligt mindre end det gennemsnitlige aarlige Indvandringsoverskud i 1880—1884, nemlig 5546 Personer, og i 1870—79, nemlig 3653, men det er dog betydeligt større end Indvandringsoverskudet fra Tiden før 1870: i 1860—69 havde det kun været 1384 Personer. Indvandringsoverskudet var altsaa

1860—69	1384	Personer	gennemsnitlig	aarligt,
1870—79	3653	—	—	—
1880—84	5546	—	—	—
1885—89	2239	—	—	—

Udtrykt som Procent af den tilstedeværende Folkemængde tager Indvandringsoverskudet i de forskellige Perioder sig selvfølgelig noget anderledes ud: Indvandringsoverskudet var i 1860—69, 1870—79, 1880—84 og 1885—90 henholdsvis 0.82, 1.76, 2.15 og 0.76 pCt. af Folkemængden.

Som tidligere fremhævet her i Tidsskriftet (l. c.) har man fornuftigvis maattet kunne sige sig selv, at det store Indvandringsoverskud til København ikke kunde holde sig i Længden. København kunde umuligt i et længere Tidsrum blive ved med at tage det øvrige Lands Befolkning til sig efter samme Maalestok som i Halvfjerdserne og Firsernes første Halvdel. For tænksomme Mennesker kan

*) Nationaløkonomisk Tidsskrift, 1888, Artiklen om »Københavns Tilbagegang«.

der da ikke være noget overraskende i, at Indvandringsoverskudet i 1885—90 har været noget dalende; det er snarere mærkeligt, at Nedgangen ikke har været større.

For Fødselsoverskudets Vedkommende har der nu i en længere Aarrække været en stadig Stigning. Det udgjorde gennemsnitligt aarligt:

	Ialt Personer.	pCt. af Befolkn.
1860—69	1231	0.73
1870—79	1703	0.82
1880—84	3495	1.36
1885—89	4228	1.43

Stigningen hidrører dels derfra, at Dødeligheden har været i Aftagende (fra c. 26 pMille aarlig i 1860—69 og 1870—79 til c. 22 pMille i 1885—89), dels derfra, at de ubemidlede Samfundsklasser formere sig stærkere end de øvrige Samfundslag. Den stærke Indvandring har jo ogsaa væsenligst rekruteret de brede Lag og saaledes givet yderligere Anledning til en Stigning i Fødselstallet.

Lægges til Københavns Folketal Folketallet i

Frederiksberg	47,000
Sundbyerne	13,000
Utterslev	3,000

bliver det samlede Folketal d. 1. Februar 1890 omtrent **375,000.**

Frederiksbergs Folkemængde steg i de fem Aar 1885—1890 med noget over 12,000 (c. 36 pCt. i fem Aar!), hvoraf c. 2000 skyldtes Fødsels-, c. 10,000 Indvandringsoverskud.

Folketallet i København med nævnte Nabokommuner steg i 1885—89 med c. 46,000 (det egenlige København c. 32,000, Nabokommunerne c. 14,000) eller c. 14 pCt., hvoraf 7.5 pCt. Fødsels- og 6.6 Indvandringsoverskud. I det foregaaende Femaar havde Fødselsoverskudet bragt 7.3 pCt., Indvandringsoverskudet næsten 13 pCt., tilsammen

20., pCt. Tilvæxt (absolut Tilvæxt c. 55,000) for København med Nabokommuner.

Nedenstaaende Tal udvise, hvorledes Folketallet har orandret sig i Byens enkelte Dele siden 1860:

	Folketal i			
	1860	1880	1885	1890
Vesterbro.....	7296	24790	35845	49000
Nørre- og Østerbro ...	16870	59595	78056	99000
Voldkvartererne	-	18017	37208	40000
Gammelholm	-	8403	8728	8000
Kristianshavn	16807	17186	18398	20000
Den indre By	114170	106859	101819	96000
Tils....	155143	234850	280054	312000

Uagtet hele Byens Befolkning saaledes i de tredive Aar er voxet op til over det dobbelte, er den indre Bys taget af: i 1860 levede tre Fjerdedele af Hovedstadens Befolkning, i hvad man nu kalder den indre By, — hvorimod denne Bydel nu ikke engang omfatter en Tredjedel af Befolkningen: dengang 74 pCt., nu knap 31 pCt. Og Nedgangen er, som de ovenanførte Tal udvise, ikke blot relativ, skyldes ikke blot den ydre Bys Opvæxt; der er ogsaa en absolut Tilbagegang. Det er paa »Broerne«, at Stigningen falder, og her atter fortrinsvis i Yderkanterne, i Roder som Enghavevejens, Sorte Hests, Blegdammens, Østerbros, St. Hans's og Havremarkens.

Mellem Sognene fordelte Folketallet sig saaledes:

St. Jakobs Sogns	c. 27000
Garnisons —	- 12000
St. Stefans —	- 18000
Holmens —	- 14000
Helligaands —	- 13000
Vor Frelsers —	- 21000
Trinitatis —	- 16000
Vor Frues —	- 20000
St. Pauls —	- 27000

St. Matthæus Sogn.....	c. 55000
St. Johannes —	- 63000
Helligkorsens —	- 26000

Folketallet i de ni Valgkredse stiller sig saaledes (vi anføre tillige Tallene fra de to foregaaende Tællinger):

	1890	1885	1880
1. Valgkreds	65000	50000	38000
2. —	17000	19000	20000
3. —	14000	15000	15000
4. —	10000	11000	12000
5. —	142000	121000	86000
6. —	15000	15000	16000
7. —	12000	13000	14000
8. —	17000	17000	17000
9. --	20000	19000	17000

I de syv Valgkredse er Folketallet altsaa forblevet omtrent uforandret i de sidste ti Aar, eller har været i nogen Tilbagegang; — i 1ste og i 5te Kreds har Fremgangen været saa enorm, at 1ste Kreds, der i 1880 egentlig burde deles i to Kredse, naar Grundlovens Bud om de 16000 Indv. i én Valgkreds skulde opfyldes, nu bør deles i fire Kredse, medens 5te, der i 1880 egentlig burde deles i fem Kredse, nu har Befolkning nok til hele ni Kredse.

Folketallet i Stadens tolv »hygiejniske Kvarterer« var saaledes:

Kvarter I.	Gamle Bys ældre Del ..	c. 17000	
— II.	Gamle Bys yngre Del ..	- 34000	
— III.	Gammelholm	- 8000	
— IV.	St. Annæ Øster	- 12000	
— V.	St. Annæ Vester	- 32000	
— VI.	Kristianshavn	- 20000	
	Indenfor gamle Voldlinje		123,000
— VII.	Voldkvarteret	c. 41000	
— VIII.	Østerbro	- 17000	
— IX.	Blegdam	- 27000	
— X.	Nørrebro	- 20000	
— XI.	Blaagaard	- 35000	
— XII.	Vesterbro	- 49000	
	Udenfor gamle Voldlinje		189,000
			312,000

København har omtrent 400 Gader. I enkelte af dem bor der kun et Par Mennesker, i Ryesgade derimod 7500, Vesterbrogade 6800, Nørrebrogade 6700, Saxogade 5403, Oehlenschlägersgade 4500, Prinsessegade 4400, Adelgade 4100, Istedgade 4100, Borgergade 4000 osv. Ialt findes der blandt de c. 400 Gader 35 med over 2000 Indbyggere eller med tilsammen 118,000 Indb.

Af Ejendomme taltes 8696. Hver Ejendom tæller altsaa gennemsnitligt 36 Personer.

I Skibe i Havnen fandtes den 1. Februar 1890 567 Mennesker.

A. P.-St.
